

Metams 10 r., pusmečiui 5 r.
20 k., 3 mėnesiams 2 r. 70
kap., 1 mėnesiui 95 k.

UŽSIENIUOSE

metams 15 r.; 6 mėnesiams
(pusmečiui) 8 rb.; 3 mėne-
siams 4 rb.

Adreso keitimas — 50 kap.

SKELBIMAI:

Pelito silelė (4 skiltys prie
tekstą 90 k., po teksto 40 k.

195. A. Мачусь.
Конотоп, Черниг. г., Желѣзнодорож. аптека.

Тр. 8.
м 169.

nuo 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
10 kap.

Metai III.

Petrapilis, 1917 m. liepos 30 d.

№ 55 (184).

Petrapilis, liepos 30 d.

Kurio „karaliaus“ naudai?

Kunui ėmus skursti nykti, tiriamie, beg ne pagedo ta jo dalis, kuri visą jį gaivina: maisto perdirbėjas pilvas. Patyrę taip esant, alkinamės, kuriam laikui nebeduodame jam paprasto darbo, leidžiamės pasilsėti, idant pamažu savomis pajėgomis atitaisytų, kas buvo pasidavę nebepataip, kaip reikiant. Bet jei kune atsiranda tokių dalykų, kurių jis nebeįveikia ir delto nyksta, tai pavartojame sulemos ar ricininės alyvos, idant kūną varginančius dalykus pirma šian ar tan galan umai išverstų, ir tik paskui imtų saviškai šeiminkauti, be-taisydamos reikiamąją padargą.

Politikos kūnas — tauta ar provin-cija. Ji taip pat turi savo pilvą malūną valdymosi prietaisą, kurį per ilgą užkre-čia laikui nebetinkama valdžia. Jai iš politikos kūno išversti vartojame — revoliucija. Kas gi nežino, kaip biau-riai ir skaudžiai veikia ta ricina revoliucija? Tačiau imame jos, akis užsi-merke, nosis užsikimše, ir kantriai kan-kinamės, vis atmindami, jog tai tik trumpam laikui. Ir kažinkaip bepava-dintume žmogų, kurs viena tenorėtų, kad verstų, verstų ir daugiau nieko. Tokių žmonių lyg ir išivaizdinti negali-me. O delto jų esama. Tai, kurie pasi-ryžę kęsti nuolatine, permanentine re-voliucija, ta per ilgą laiką vėmimą ir palaidimą, užtai, kad tokiu būdu drum-sčiasi visuomenės vanduo ir esti lengva šiokių ar tokių „žuvyčių“ pasigaudyti.

Ko gaudosi Rusijos maksimalistai socialistai ir kiti kraštutiniai kairieji, neprileidami sudaryti tvirtą valdžią, palikime šaly. Tai pačių rusų dalykas; o mes nei jų sustabdysime, nei patai-sysime. Bet nevalia mums tyčia užsi-merkus nematyti ir susičiaupus tylėti, kai mūsų pačių mikro-maksimalistai, tie mažutėliai milžinai apetito dalykuose, neleidžia Lietuviai tautos kūnui palen-gva, užtat saviškai, sveikai veikti ir stiprėti. Argi tokių būtų mūsų tarpe? Ai man, esama tokių, kurie gerą karą ir gerą netvarką daugiau vertina, neg menką taiką ir negudrią, ale vis delto taiką. Taikoje ir tvarkoje, mat, reikia dirbti ir visa tai tobulinti, idant būtų dar taikiau ir tvarkiau, idant Lietuvos kūnas vis stiprėtų; o netvarkoje, suiri-me galima tas kūnas panaudoti kitiems tikslams, partijiniams ar net asmeni-niams.

Apsiginti jie turi lengvą, bet baisų ginklą: šauksmą, kas prieš mus, tas kontrrevoliucionierius! Bet tautos my-lėtojų tai neprivalo nubaidyti nuo išsi-aiškinimo sau patiems ir nuo viešo at-sakymo tautos visuomenei, kuriam ga-lui ji drumsčiama, jos politinis darbas ardoma, kokių „žuvelių“ tokiuo būdu gaudoma? Tautiečiai! Aš nieko neturiu apčiumpama, kuo galėčiau šį bei tą prirodyti. Bet negaliu ir tylėti, nemal-davęs teisybės šviesos, kai dieną naktį eđa visoki abejonių žalčiai. Taigi, mel-džiamieji, nebūkite nakties paukščiai ir vilkiete viešumon, kam ir ko žvejo-jama...

Gabrys, sakysime. Ilgai ilgai dirbo dorų francūzų idealistų tarpe; užsipelno jų pasitikėjimo, jam padeda kovoti už mažųjų tautų teises. Dirba garbingu, visam pasauliui bendru tikslu, dirba vaisingai. Bet karas nupučia visa tai, ir Gabrys virsta politiku — vokiškosios orijentacijos, tų žmonių šalininku, ku-ris pasaulinių idealų nėra žmonijai davę. Savo rankom sudraikydamos di-delį ir svarų savo darbą, ko Gabrys gaudosi?

Europai supažindinti su Lietuva ir lietuviais kun. Antanas Viskantas fran-cūzų kalba išspauzdino knygą. Jai di-skredituoti Gabrys taip pat francūzų kalba išspauzdino antrą knygą. Rai-šydamos skaitytojus, nauji čia vienu chamizmu vadavosi?

Sveicarijos Friburge susidarė di-džiausi visoje Europoje lietuvių švie-suolių kolonija ir sutartinai varė ben-drą kruviną karo politiką. Bet kerta juos kažinkokia gyvatė, ir jie umai at-simeta kits nuo kito. Rodos, išminties ir proto vyras kun. Purickas su kitais kunigais: Steponavičium, Dzimidavičium, vėliau Bartuška, kan. Alšausku ir ne-kunigu Gabriu randasi viename būryje. O tokios doros sielos ir diplomatijos švarebės vyras, kaip Stanislovas Šal-kauskas su kunigais: Viskantu, vėliau Vilimavičium, Tamošaičiu, Česačiu, viso 7, su nekunigais dvarininkais an-trame būryje. Ir ligi šiolai abudu bū-riu rūpestingai niekur nesuleidžiama bendro darbo dirbtų: nei studentų drau-gijoje, nei labdarybėje imtiniam, nei lietuvių dienoje, nei Lietuvos Atstaty-mo Komitete. Kurio karaliaus naudai tai daroma?

Vilniuje vargų negalais susimezgė didžiulė „Lietuvių“ draugija del karo nukentėjusiems šelpiti. Tuoj šalia jos atsirado mažutė „Lietuvos“ žmonių draugija tiems šelpiti, kurie ir be jos apskiai sušelpiami; o žmonėms nuo pir-mosios raišyti pasiūnčia į Ameriką net tris žymius Lietuvos žmones. Koks gi karalius ir iš to laimėjo, ko ir kam ta proga prižvejeta?

Vargų negalais ir Petrapilyje supin-ta Tautos Taryba ir Valdomasis Lietu-vos Komitetas, kurs neveltui vylėsi pa-imsias Lietuvos įstaigas. Socialistai maksimalistai tol neprileido jam veikti, kol nepalaimins žydu „Bundas“. Lau-kėme, kiti keikdamies, kiti kantriai dan-tį sukandę, bent pusantro mėnesio, kol „Bundas“ atėjęs... nepalaimino, ir mes nebeatgriebtinai pralaimėjome visas sa-vo viltis, nes politikos sąlygos į tą lai-ką suskubo atsimaityti. Tada maksima-listai išėjo iš tų organizacijų. Ar pa-sieję savo tikslą? Kas ir kam čia iš Lietuvos dalykų pagauta?

Liko socialistai minimalistai mielai priimti. Dirbo dirbo, kol jiems nedil-ktelėjo, jog su buržuais nekošer dirbti netik politikoje, bet nei labdarybėje. Ir atsitraukė, besižadėdami grįžti, kai jiems vieniems tebus leista pasaulyje ir viso-se jo įstaigose švilpauti. Tegu sau ir būtų, jei garantuotų, kad sugebės tver-ti, netik griauti, kaip ligi šiol kad buvo. Bet jei griaus, kas jau padaryta, tai kurio karaliaus naudai ir kas čia bus pagauta?

Susirinko tautos atstovai bendro žo-džio apie Lietuvos likimą tarti. Ir neis-tarė. Vieni kitų neprileido. Taip pat, mažne, karininkai. Kurio karaliaus naudai?

Vieni internacionalistai, kiti Rusijos darbininkų bernai, kiti Rusijos demo-kratijos vergai, kiti lenkiškosios orijen-tacijos, rusiškos, vokiškos, žydiškosios, pagaliau, nėjokios, bet tik ne lietuviškos. Lietuviškumo tiek tėra, kiek, Lie-tuvos nelaimė, lietuviškai pakalba. Ru-sai, lenkai, puslenkiai, skerslietuviai, lyg susitarę, visa daro, kad tik Lietuva nebūtų Lietuva, nesustiprėtų, savo va-lios nepasigautų ir taip be savo veido pakliūtų arba svajojamajai bendrai viso pasaulio demokratijai ar „laisvajai Len-kijai“, ar...

Atsakykite, susimildami, kur gi visi tie žmonės mus veda, kad bent neuž-rištom akim galėtume žiūrėti?

Kun. J. Tumas.

Iš belaisvių pašiūrės.

Karas vis plečiasi, belaisvių skaičius auga, o kuomet jų vargingoms dienoms galas bus — neįspėsi žmogus. Mūsų žmonės išgirdo vargą — suskubo šelpiti. Ir šmėkla buvo pasklydęs gandas, kad iš Danų bus užginta išvežti duona bei kiti produktai. Tai nelemtai uždraudimo dienai besitartinant, suskubta buvo siųs-ti į lagerius kiek galima daugiau sau-sainių. Vienok ši diena neatėjo, nes prie ministerijos buvo išskaityta, kad Danams nekiek kenks jei bus maitina-mi belaisviai, tat šendien galima siųsti iš Danų beveik visi produktai (išsky-rus tik cukrų). Tai tikra laimė, nes pv. Sveduose viskas užginta gabenti šveter. Sveicaruose užginta cukrus, muilas ir visi riebumai. Privalome tuo pasinaudoti. Kol sugrįž laisvon tėvy-nėn vargus išvargę, privalome sušelpiti belaisvius ir palaikyti jų sielą.

Mūsų visuomenė vis daugiau prade-da rūpintis belaisvių vargais bei jų sunkaus bėvio pagerinimu. Taip Tė-vynės Myletojų Draugija Chicagoje per p. Norkų pasiuntusi 4142 knygi (16 at-skirų veikalų), 988 dolierių vertės. Knygos buvo siųstos per L. C. Komiteto įgaliotinį J. Augštuolį Stokholme ir pagalios įduotos Kopenhagon Raud. Kryžiui. Lietuvių Skyrius prie Danų R. Kr. tas knygas išsiuntė į globiamus 53 skyrius lagerius. Bus pasiūsta į Li-tuanijos globiamus ir kitus. Tarpe at-siųstų veikalų yra kapitalinis V. Kudir-kos raštų rinkinys, naujai pasirodęs dailiai išleistas. D'Amičio veikalas Šir-dis, kun. Strazdo bei Vaičiaičio eilės ir visa eilia rimtų populeriai surašytų mokslo knygų.

Kai kuriuos belaisvius gandas apie atkeliavusias knygas jau pasiekė. Štai belaisvių mokyklos mokytojo — A. Velyko laiškas: „Log. Holzminden 17.III.17. D. Gerb. Ponas Savickis.

Dar kartą tariau širdingą ačią už maisto siuntinus, skyriamus mokyklos vaikams ir man. Mes pajėgėme su-rengti doras užgavėnes. Šiomis die-nomis gavau žinią T. knygas atsiunčiant, tas mus labai nudžiugino. Nežinau kaip teks mums atidėkavoti T. už visus T. rūpesnius mūsų delei. Pirm visoko ne-tiktai mokslus einantieji vaikai, bet mes visi stengsimės juo daugiausia pramokti mūsų gimtos lietuvių kalbos, mūsų istorijos ir kt. Kuomet baigsis šis nelemtas karas ir mūsų brangiai tėvynei Lietuvai sušvis laisvės saulė, ir santarvės angelas viešpataus joje, tuo-met nevienas mūsų asmeniškai pajėgs atidėkavoti T. už globą.

Liet. mokykloje esama 12 mokinių — 2 vyresnių gyvena su manim (Va-lentas 14 ir Savickis 15 m.) o kiti su motinoms. Kas savaitę vaikai gauna nuo vietos komiteto (rusų i sar.) pa-kietą su gan gražiu indėliu. Pv. pakietas kovos 14 d. padovanota — pieno skardinė, 200 gr. mėsos, konservų 250 gr., makaronų ir 50 gr. lašinių. Be to rusų komitetui dalinant visiems belais-viams, kuriame aš atstovauju lietuvių, tenka vel vaikams. Dažnai tenka gauti laiškų nuo mano pirmutinių auklėtinių bei jų tėvų — mainais siunčia jiems lie-tuviškų knygų, pasiūnių, pašiukų ir net žaislų. Mano mokiniai daugiausia paeina nuo Kurtavėnų ties Šiauliais ir Kazlų Rudos Suv. gub. Didis vargas mokyti aritmetikos ir gramatikos — stin-ga liet. terminų. Tikiu jog reikalingų rasis tarp atsiųstųjų. Suaugusių mo-kyklą plečiasi, nors daugelis mokinių grįžo namo, ir daugeliui teko Vokion darbams išvažiuoti. Tiesa apie šitą mo-kyklą parašysiu gavęs knygų. Siunčiu širdingų labų dienų.

A. Velykas“.

Didelis turtas knygų atsiųstų iš Amerikos, vienok jų esama tik 16 at-skirų veikalų. Būtinai reikalinga įvai-rių: dailiosios literatūros, istorijos, mo-kslslo etc. etc. Laukiame.

Su maistu lageriuose visai bloga. Maistingiausių rėdos beliko burokai bei bulbinė duona. Mėsa išnyko — o jei šventadieniais ir duodama jos tai ne tam kad pasotinus, bet greičiau, kad nepamiršus jo skonio. Belaisvio mai-stas: išrūto pajuodinto vandenuko puo-dukas, kurį sunku kava pavadinti, at-mintina visai dienai, riekė pusė svoro duonos, pietums burokinės sriubos, vakare tas pats. Jei nepadėsime žmo-nėms — sirs — mirs, kaip nemaža mir-štama. Ko gi norėti, jei pačių vokiečių tėviškėj vargas pasiekė augščiausio laip-snio: motinos turinčios vaikus iki 2 m. neišgali savo pienu maitinti. Beveik viskas kemsama į apkasus — karininkams. Mėsos miestuose beveik neval-goma. Muilo duodama savaitei milte-liais 0,6 gramo. Rubai parduodami kor-telėmis, gelumbės tik vienam kostiumui į metus

Gyvenama oru ir patriotizmu. Dažnai belaisviui tenka pažvelgti giltinei į akis, lengva suprasti pama-nius apie gyvenimo sąlygas. Atkeliau-na gaudžių, almužnos prašančių lai-škų. Štai vienas charakteringųjų:

„Lietuvių Skyriun prie Danų Raud. Kryžiaus Kopenhagoje. — Gerb. P. Sa-vickis! Šiandien esu gavęs nuo Tamstos siuntinį, indėliu kurio esu pasidalijęs su Miliuku. Nuš širdies išreiškiu savo ti-krą dėkingumą — jūs palaikote mūsų gyvastį, nors aš dažnai susitinku su draugu Badas (cotia často vstriečąjus s tovariščem Badas), o kaip nesveikam jis taipojau kliudo. Nuosirdžiai maldau-ju, nepalikite mūsų alkanų tautiečių (ne ostavliaite nas, alkanus sooteče-stvennikov“), už tai atlygins Tamstai Dievas. Su pagarba Tamstos Justas Rodinis. Altam Lag. I. comp. 4.

Ar išliks mūsų belaisviai sveiki pa-eis nuo mūsų pačių.

Didžia parama yra pinigai, gauna-mi nuo Centro Komiteto, nesulyginama gausi auka Maskvos Lietuvių Komiteto tremtiniam šelpiti atsiūsta 402 kr. 50 ūrų (350 rb.) ir matomai bus siunčiama kas mėnuo. Per kun. K. Matulaitį, An-gluose gyveną lietuvių pastaruoju lai-ku yra atsiuntę 172+158 kronų. Te-nykščiai lietuvių belaisvius šelpdami — nuolat per visą žiemą duodavo šil-in-gas po šilingo. Garbė visiems, patys belaisviai ištars vėliau žodį, kiek tie pinigai yra reikalingi. Nagi pagalios netoli nuo Kopenhagos ūkiuose gyve-na lietuvių, esama jų čia apie 40 žmo-nių, pasiturinti, ne vieną gausų skati-ką ir maisto jie yra atsiuntę belais-viams. Apie vietos lietuvių koloniją, apie ūkį teks parašyti umu laiku at-skirti straipsnelį. O pasižvalgyti ir pra-mokti Danuose yra ko. Gražiai pra-šęs nevieną gal susilauksiu tautietį at-vykusį ūkio pasimokyti.

× Iš Czersi log. (čionai perkelti be-laisviai, pirmiau buvę Bulovio log.) pra-nešama, jog belaisvis Juonas Rymša (№ 17768, VI Susp.), jo žmonai pra-šant yra paleistas iš nelaisvės.

× Czersi Log. yra atkeltas kaip civilis belaisvis mūsų žinomas veikėjas adv. Augustinas Janulaitis, tėvynės la-bo delei nukentėjęs.

Jurgis Savickas. Adresas laiškam ir pinigams siusti: Croix rouge danoise. Section lithua-nienne. Copenhague. Danmark Dania. Maistą siunčiant reikia da pridėti: „Hy-skenstrade 12“, o knygas siunčiant: Bogafdeling Carlsberg“.

Tuoju reikia vyriausio lietuvių organo.

Neseniai, rašydamas apie „Lietuvių-Latvių Respubliką“, turėjau progos paminėti, kad Lietuvių Tautos Taryba 13 d. kovo 1917 m., buvo įsteigusi „Laikinąją Lietuvos Valdymo Komitetą“, kurio Laikinoji Rusijos Vyriausybė nepripažino, ir kurio reikalavimų neišpildė, o kitoje vietoje parodė, kaip būtina dabar reikalingas yra tolygus organas, vistik, kokiu įvardyti jį pavadinimui, idant laiku prisirengtume paimti valdžią Lietuvoje ir šalies sutvarkymą savosna rankosna, kaip tiktaikaras pasibaigs, ar bent kada Vokios armija išsinešdins iš Lietuvos sienų. Dabar gi noriu visuomenei pabrėžti, kad ji, ant tų pėdų nesutverdamas tokio organo, dideliai nusikalsta akyse visos mūsų tautos. Ir štai kodėl:

Artinasi Rusijos Steigiamasis Susirinkimas. Čion bus svarstomi, be kitų reikalų, Rusijos santykiai su Suomija, Lenkija, Ukraina ir kitomis tautomis, kurios dabartiniu laiku apreiškė savo gyvybę, kartais reformuodamos savo mokyklas, sudarydamos atskirus armijoje pulkus, kartais paimdamos administratyvinę valdžią savosna rankosna, ar net autonomiją prisisavinamos. Kitos tautos, tai lėtai, beje, joms atstovauti Steig. Susirinkime, ar taikinti savo tautinėms programoms gyvenimui jau dabar, turi įsisteigusios tam tikrus organus, komitetus. O mes? Nėra nė Lietuvių Tautos Tarybos, nė Laikinojo Lietuvos Valdymo Komiteto, nėra įstaigos, kuri vardan Rusijos lietuvių galėtų ir turėtų teisę kalbėti ir juos, kada ir kur reikia, atstovauti. Juk gi neužteks tų Steig. Susirinkimo narių, kuriuos prisieis lietuviams išrinkti; o kita — ar lietuviai, kurių kraštą vokiečių armijos užėmė, turės dar teisės koki nors savo atstovus rinkti į Rusijos Steig. Susirinkimą? Greičiausia lietuvių atstovus rinks ne kaip lietuviai ir ne nuo lietuvių, bet rinks drauge su visais Rusijos gyventojais, kurių tarpe dabar lietuviai apsigyvenę yra kaip pabėgėliai ir tremtiniai. Ar tuomet taps nors vienas ar kitas lietuvis išrinktas, tai dar sunku bus įspėti. O čia reikalas yra didžiausias, kad Steig. Susirinkimas delei karėje susidėjusių aplinkybių oficialiai pripažintų Lietuvių tautai teisę įsteigti liet.-latvių respubliką, ir tokiu būdu mūsų tautos klausimas taptų internacionaliu. Amerikos lietuviai, kaip seniau rašiau, savo pareigas atliko Washingtone sulig savo išgalės, bet kodėl Rusijos lietuviai taip labai susnūdę, man nėra aišku. Argi jau lietuvių būdai čion taip būtų žlugę? Nors tuo nesinorėtų tikėti, vis gi jų nerangumas kelia tokią abejonę.

Bet randasi ir daugiau priežasčių, kurios verčia nevilkinti tuomi reikalu pasirūpinti. Nuo seniai girdime, kad Vokioje daromos intrigos ir sumanomos visokios pinklės, kad pasibaigus karui, tik nebūtų iškeltas klausimas liet.-latv. respublikos. Pasiskaitykite neseniai išėjusią knygutę kun. Wronkos „Littauen und Kurland“, o pamatysite, kad vokiečiai labai susirūpinę yra pasilaikyti sau mūsų šalį del kolonizavimo, ir jiems lietuvių tylėjimas labai geistinas ir malonus. Iš kitos vėl pusės kas nežino lenkų pinklių? Netik mokyklas Vilniuje ir kitur steigdami, jie stengiasi parodyti, kad Lietuva — tai vistik, ką Lenkija; bet jie pasauliui skelbia ir tai, kad — jeigu jiems nebūs duota prieigos prie Baltijos jūrių per Vislą, kur guli Gedanos uostas (Danzig), jie reikalauja kitos prieigos prie jūrių per Ventos upę, kurią jie plenuoja sujungti perkasais su Nemunu ir su Visla. Juk lenkų Likvidacijos Komisija tatau dabar viešai skelbia („Dzien. Petrograzki“, 23.VII). Mes gi neturime čion nė įstaigos, kuri tokias užmačias ar vokiečių ar lenkų nušviestų užsieninėje presoje ir lietuvių vardu parodytų jų neteisėtumą, neturime net tai lietiai įgalioję Presos Komiteto, kurs nuolat rasinėtų apie Lietuvos-Latvijos respublikos reikalus bent pačios Rusijos presoje. Quousque landem? Po mūsų nosia kaimynai projektus dirba, kaip

pasidalinus mūsų tautą ir mūsų žemę, tad ar ilgai dar tylėsime? ar gal prabilėsime, kada jau busime praryti vokiečių ar lenkų?

Man rodos, Rusijos lietuviai turi nesigailėti pinigų politiškams savo siekiams; reikia tam tinkamų komitetų ir reikia tai lietiai — pinigai! Tarp kitų klaidų, nareikia pamiršti, kad ir politiškai propagandai reikia turėti fondus. Pats per save darbas nepasidarys. Propagandos, galiausiai, reikia ne vienatini tarp svetimtaučių, tuom nemažiau ji reikalinga ir tarpe pačių lietuvių, nėra didumų mūsų žmonių dar reikia skaičiuoti nesupratusiais ir nežinančiais, prie kokio siekinio mes einame, o tuo mi mažiau kam aišku yra, kaip liet.-latv. respublika atsieikiama bus.

Ar daug kas padaryta tapo, kad Gardino, Suvalkų ir Vilniaus gub. žmonės stengtųsi nesiskirti nuo Kauniškių? Kiek tapo žygių atlikta propagandai del suvienijimo Mažosios Lietuvos su Didžiąja? Keli žingsniai jau žengti su Latviais ir Letgaliais susitarti? Naje, miegokime ir laukime, ar kepti karveliai patys nespurs tamsi mums į burną! Taip politikos žmonės nedaro. Taip nedaro tautos, kurioms rūpi jų ateitis. Paimkite bent Serbus. Jų šalis tapo nusiaubta ir paversta. O serbai, ir svetur gyvendami, skelbia savo reikalavimus, kad chorvatai ir slovenai su serbais yra viena tauta ir kad jie nesikės atskirti; jie žada maištus kelti! Čechai Austrijoje nenurimsta, nors baisiausiai teriojami, ir skelbia orbi et orbi, kad Austrija turi išsidalinti į atskiras nepriklausomas valstybes, kurių tarpe bus laisva Čechija... Lietuvių Rusijoje dabar niekas nepersekioja, už tai jie sau ramiai snaudžia... Kada spauda buvo mums uždrausta, visi dirbome petys į petį — inteligentija ir liaudis — ir kovą laimėjome. Ar reikia ir dabar dar naujo botago mums į darbą įvartiti? Kodėl gi nepabundame? Ar jau vergavimas taip bus surambino ir mūsų dvasią prislėgė, kad nebegalime atsipeikėti? Ei, pasirodykime esą Gedinio vaikai, o ne šešėliai.

J. Šliupas.

Pasirūpinkime!

Karas tai yra žmonių edikas. Žina tukstančiai jaunuomenės nuo kardo. Miršta likusieji be pastogės ir duonos karininkų tėvai, broliai, seseris ir giminės. Žūna galybės sužeistų be gydymojų pagalboms. Epidemijos. Patekus karininkui nelaisvėn iš karo lauko, arba paprastam žmogui ne geresnė yra ateitis. Trukumas maisto, ir rūbų ir sunkus darbas sveikųjų griaua sveikatą, o ką be kalbėti apie sužeistus, lygotus.

Šiame pasauliniame kare išgalvota apsimainyti belaisviais sveikais ar sužeistais, karininkais ar paprastais belaisviais, perkelti juos į kurią nors nekariaujančią valstybę. Apsimainius tokiu būdu kiekvieną kariaujančių valstybių šelpiasi užlaiko nekariaujančioje valstybėje perkeltus savo žmones, kuriuos paprastai vadina „internuotais“, tai yra sutalpintus žmones vienoje tarpininkaujančioje valstybėje tarp dviejų kariaujančiųjų. Taip jau trečiai metai, kaip apsimaino Prancūzai, Anglai, Italai ir Belgai su savo priešinėmis valstybėmis. Pilna yra Sveicarija kareivių, oficerių, civilinių žmonių, vaikų visų kariaujančiųjų valstybių. Pabaigia gimnazijas, mokina Universitetuose, mažesnio mokslo baigia gimnazijas, technikos, ūkio ir kitokias mokyklas. Ligoniai gydosi ant aukštų kalnų nuo džiovos ir kitų lygų. Kareiviai ir oficeriai nešioja savo paprastus kariškus rūbus ir savistoviai gyvena. Taip daro kitos valstybės, bet mūsų lietuviai kenčia bėdą, gauna lygias ir šimtai miršta nelaisvėje. Iki šiam laikui, (bent aš negirdėjau) rusų valdžios nepasirūpinta apie internavimą iš nelaisvės savo valdinių kareivių ir paprastų žmonių. Taigi reiktų lietuviams šiuo dalyku pasirūpinti, kad rusų valdžia beatidėliojimo paliuosuotų iš vargo savo valdinius. Reiktų apie šį dalyką pakalbėti rusų spaudoje. Lietu-

vių tukstančiai yra nelaisvėje, tai tegu pasiliuosuoja nors viena kita tukstantis. Silpnėsi — ligonys, studentai tebaigia mokslus, ar jie yra aficeriai ar paprastai kareiviai ir paprastai žmonės. O labiausiai vaikus. Skaičių kiek ir kame yra lietuvių suteiks belaisviai ir belaisviams šelpiti komitetai užsienyje. Jeigu galima kasdien išleisti karo reikalams dešimtis milijonų rublių, tai rusų valdžia išmokės ir internuotams. Galutinai eis pagalbon lietuvių visuomenė, nes dabartinis belaisvių šelpimas yra silpnas ir suvaržytas. Patarčiau dalį lietuvių belaisvių internuoti, daugiausiai inteligentų Sveicarijoje, nes čia mažiau yra pavojus badauti, negu Danijoje ir Holandijoje, tačiau tas nesvarbu. Kas galima bus mes lietuviai, užsienyje esantieji, padėsime šitame dalyke, privalo ir visi prisidėti. Nelaukdami karo galo rūpinkitės tuo dalyku kam yra priedermė rūpintis.

Kun. A. Vilimavičius.

Lietuvių karininkų balsai ir reikalai.

Draugams karininkams.

Pranešimas.

Šiuo pranešava visiems draugams karininkams lietuviams, kurie prie mudvieju per draugus A. Zilinskį ir J. Laurinaitį kreipėsi, teiraudamiesi apie lietuviškųjų pulkų steigimą, norėdami tuosna pulkuosna stoti, kad mudu nemaneva tuo tarpu lietuvių kariuomenės steigti, kadangi nei karininkų suvažiavimas, nei jokia kita mūsų visuomenės įstaiga nebuvo mudu tuo reikalu įgaliojusi.

Stengėvosi tikrai pagelbėti tiems lietuviams karininkams, kurie yra iš lenkų pulkų išskirti ir atsidūrę labai sunkiame ir pavojingame padėjime, kadangi lietuvių inteligentija anais visais nesirūpino. Turėjoma įsakymą ir buvoma apsiėmusiu organizuoti tikrai tuos išskirtuosius lietuvių karininkus. Tuo tikslu keliavoma į veikiąją armiją, kad tenai vietoje visą reikalą ištyrus ir paskui šiočia ar tokią pagelbą saviškiams, jei bus galima, suteikis. Dar iš Petrapilio neišvažiavus jau buvo numatomu du keliu, kuriuodu teks anieks lietuviams karininkams pasirinkti, o tai: 1) išsiskirstyti į senuosius pulkus iš kurių pas lenkus nuvežti buvo ir 2) sudaryti atskirą kariuomenės dalį su savais aficeriais ir savu ūkiu. Pasirodė, kad į senuosius pulkus grįžti nebegalima, nes del keblumo to darbo vyriausybė neleisdžia, o pagalios nei patys mūsų karininkai nesidavė prie to prikalbėti. Vyriausybės bandyta juos atskiromis rotomis ir rusų pulkus įterpti, bet del daugelio aplinkybių, kurių dabar dar nelaikas skelbti, tatau nepavyko.

Visą dalykų stovį vietoje ištyrusiu ir su kitų lietuvių karininkų balsais susipažinusi iš mudviem atsiųstų laišku ir telegramu, o taip pat pasikalbėjusiu su kai-kuriais Petrapily gyvenančiais draugais karininkais, nusprendėva toliaus bevaryti kalbamąjį darbą tikrai tuomet, jei bus išpildytos sekančios sąlygos:

1) Neatidedant išleisti įsakymą apie lietuvių pulko steigimą. Į taji pulką skirti karininkus išskirtus iš lenkų ir latvių pulkų, o taip pat iš atsargos dalių, bet kiekvieną kartą sulig šio pulko viršininko nurodymu.

2) Tuojaus paskirti, pradžioj nors laikinąjį pulko viršininką ir duoti jam teisę pačiam pasikviesti aficerių kaip iš užpakalio, taip ir iš veikiamosios armijos pulkų, o atsakomybę už tvarką tame pulke užkrauti visiems pulko aficeriams ir

3) Pastačius pulko viršininkui už pareigą suvartoti visas priemones, kad patsai pulkas koreičiausiai būtų su tvarkytas, tuojaus suteikti pulkui visus reikalingus padargus, paėmus juos nors iš tų pulkų, kurie buvo išgainioti.

Mudu manėva ir tebermanova, kad tikrai tokiomis sąlygomis tėra galima organizuoti lietuvių pulkus, nes kitaip tuose pulkuose galėtų atsidurti kaip kareivių, taip ir aficerių per prievartą dagi tokių, kurie tautiniams lietuvių

pulkams yra priešingi iš ko kiltų daugybė nesusipratimų ir barnių. Išdėstytos sąlygos, tačiau, nebuvo priimtos ir yra nuspręsta įsteigti du lietuvių batalijonu prie rusų pulkų.

Šitos priežasties delei mudu nebegalėjoma apsiimti toliaus su rusais šiuo reikalu bendradarbiauti, nes kokioje galėtų būti daromos priekaištos kaip mudviem, taip ir kitiems lietuviams, jeigu iš to dygtų nevykusi vaisiai: mums galėtų primesti be mūsų pradėtą ir, mūsų patarimų neklausant, varomą darbą, o gal atsirastų dar tendencija ant mūsų net atsakomybę sukrauti. Nuo tolimesnio darbo šioje srityje mudu pasišalinova ir jokios atsakomybės už steigiamuosius lietuvių batalijonus neprisiimama.

Podporuč. Pranas Klimaitis.

Podporuč. Antanas Juozapavičius.

27/VII 17.

3-jo pantonų batalijono lietuvių karininkų nutarimai ir pagiedavimai.

Mes lietuviai karininkai 3-jo pantonų batalijono, 2-jo pusparkio, susirinkę 1917 m. liepos 5 dieną 132 žmonės.

Draugai! Linkime jums nenuilstančiai darbuotis del mūsų tėvynės laisvės, kad visi sugrįžią galėtume tapti laisvais piliečiais, kad galėtume spręsti savo uždavinius patys savimi.

Reikalaujame, kad kuogreičiausia būtų padarytas susižinojimo ryšys su užimtaja Lietuva, ir kad galėtume žinoti kaip su jais elgiasi jų valdonas, kurs dabar turi pavergęs mūsų tėvynę.

Mes lietuviai trokštame viso pasaulio nuosakiausios demokratijos obalsiu visų valstybių nusiginklavimo ir smerkiamame militarizmą. Kad jau nebepasikartotų ta baisi audra, dabar siunčianti, suskaldžiusi mūsų tėvynę į dvi dali ir išblaškiusi mūsų tautiečius po plačios Rusijos kampus, ir dabar esame neperžengiamos sienos perskirti su ja.

Mes lietuviai 3-jo pantonų batalijono 2-jo pusparkio geidžiamie darbuoties nenuilstančiomis pajėgomis gerovei mūsų tautos ir tėvynės ir žemųjų vargo žmonių.

Ir visi milžinišku balsu šaukiame: lai įvyksta taika!

Lai organizuojasi visi karininkai lietuviai, įžengus į vakarų frontą demobilizacijai, lengviau bus grįžti tėvynėn.

Lai gyvuoja meilė ir vienybė tarp mūsų draugų karininkų! Teorganizuojasi kuoplačiausios karininkų kuopos, pranešdamos apie savo gyvavimą, veikimą ir t. t.

Lai gyvuoja Lietuvių karininkų Centro vykdomasai komitetas! tesitveria kuostipriausias mūsų reikalavimų išsiplatinimas!

Lai gyvuoja Lietuvių demokratinė respublika!

Pirmininkas Ignacas Abramavičius.

Rastininkas Benediktas Šimaitis.

Pusparkio atstovas

Pranas Sprindžiūnas.

Aleksandrovskas. Gerbiamoji Redakcija! Nuolankiai prašome pranešti mums apie lietuvių pulkų steigimą. Mes Aleksandrovsko lietuviai labai nusidžiaugėm išgirde, kad lietuviai taiso savo legijonus ir norėjom tuojaus parinkti aukų. Rusų laikrašty („Русское Слово“) buvo pažymėta, kad nauja valdžia neleisianti steigti tautinių pulkų. Prašome tamstas užsiminti apie tai rusų laikraščiuose, o taip pat ir latvių. Mes gi tuojaus parinksime aukų tarp svetimtaučių ir tarp savųjų.

Prašytojas J. Kazukauskis.

Konotopas. Čia yra mūsų 11 kareivių. Mus paėmė 1914 metais, mums jau po 41 metus amžiaus. Labai mes esam pavargę. Labiausia mus sustiprina savi laikraščiai — mes matom, kad mūsų tauta gyvena. Mes girdim, kad yra lietuvių pulkai, taigi praneškite mums apie tai.

Visi mes esam Kauno gub., Šiaulių apskr., jokios pagalbos mes iš niekur negaunam. Sunku mums gyventi tarp gudų.

Juozas Diokas

Karininkų laiškas. Mes 18 drogūnų Sieversko pulko širdingai prašom išspauzdinti šį mūsų laišką laikraštyje (Lietuvių Balse).

Mes kareiviai 18 drog. Šiever. pulko liepos 2 d. savo pulke padarėme susirinkimą.

Susirinko išvis skodronų, komandų 53 kareiviai lietuviai.

Susirinkime kalbėjome:

1) apie dabartinį Lietuvos padėjimą;

2) apie svarbumą kuogreičiausia

steigti lietuvių pulkus visų rušių;

3) apie susivienijimą lietuvių su lenkais, norinčių susivienyti nebuvo nei vieno.

Vienu balsu nutarėm parinkti aukų Tautos Tarybos reikalams.

Seka 40 aukotojų parašų, kurie sudėjo 106 rublius.

Antanas Letokas.

Kareivio laiškas.

Aš kareivis rašau laišką ir kreipiuos, mieli mano broliai kareiviai, aficeriai ir visi kiti, kurie gyvenate laisvi, stengkitės sutaisyti lietuvių pulką. Visos tautos stengiasi, kad į vieną krūvą susijungti, o mūsų broliai lietuviai užmiršo apie mus. Neklausykite, kurie sako, kad nereikia lietuvių pulkų; kai mes būsim vienoj kuopelėj, tai mes tada žinosim kur žus mūsų broliai aficeriai lietuviai, kur žus mūsų broliai kareiviai, o dabar mes žustam kaip musės, bet niekas mūsų nežino, kad mes lietuviai žustam. Jūs rašot laikraščiuose, kad mes esam lenkų pulkuose, tai mes esam priešai. Lietuvių laikraščiuose jūs paskelbėt, kad mes išsiskirtume iš lenkų, gerai, tai mes jūsų paklausėm, atsisakėm iš trijų pulkų, o dėlko jūs nenorit sudaryti lietuvių pulkų? Dabar mums, kurie atsisakėm iš lenkų pulkų, priseina žuti Karpatų kalnuose. Pražusim mes visi kaip musės, niekas nežinos, kad mes lietuviai. Broliai lietuviai, skelbkite laikraščiuose, kad lietuviai rinktus į vieną būrelį. Žusta mūsų broliai, o lietuviai pagalbos jiems neduoda, žusta ir mūsų Lietuva ir jai pagalbos niekas neduoda. Dabar broliai, gelbėkite, paskui bus jau vėlu. Supraskit gerai, kad dabar daug lengviaus yra veikti, kaip vanduo sudrumetas, tada geriau yra žuvis gaudyti. Deriau dabar yra ir mūsų brolius iš apkasų gelbėti.

Kar. J. R.

CHARKUVAS. Gegužės 1 d. įvyko susirinkimas vietinių kareivių, aficerių ir atvykusių iš Bielgorodo kareivių delegatų. Pirmiausia buvo išreiktas pageidavimas tuojau įsteigti skyrių Maskvos lietuvių karininkų organizacinio biuro, kuris padėtų rinkti žinias apie lietuvių karininkus. Biuran tapo išrinkti: aficeriai J. Kairiūnas, P. Ivanauskas, kareiviai J. Starolis ir Tamošiūnas. Be to nutarta pranešti Maskvos organiz. lietuvių karin. biurui, jog Bielgorode atsisakė apie 2000 liet. kareivių nuo lenkų legijonų. Susirinkimas vienbalsiai pripažino reikalingumą steigti lietuvių legijoną. Biuro adresas: Харьков, Петинский пер. № 8, офицеру Кайрюнасу.

Studentas.

Korespondencijos.

ODESA.

Lietuvių draugijos. Čionai Odesoje gana didelė lietuvių kolonija jau nuo seniai gyvena. Karo metu ji padidėjo dar 6 šimtais tremtinių. Viso lietuvių priskaitoma lig 8—10 tukstančių. Lig šiol be skirstymosi į partijas tilpo šiose draugijose:

1. Lietuvių susisėlimo draugija;
2. Lietuvių klubas „Ruta“, Gavan-naja № 1;
3. Lietuvių Katalikų Susisėlimo dr. Š. S. Marijos vardo.
4. Lietuvių Komitetas nuo karo nukentėjusiems sušelpiti — Srietenskaja № 6.
5. Gyvojo Ražančiaus draugija.
6. Lietuvių Vartotojų dr.
7. Lietuvių vidurinių ir augštųjų mokyklų moksleivių draugija.
8. Suaugusiems vakariniai kursai parapijiniėje mokykloje.

Tiesą kalbant, Odesoje tautiečių daug nuveikta, ir jeigu ne tas pragai-

štingas skirstymas į partijas, kuris vis aiškiau ir aiškiau apsiereikia ir lyg yla iš maišo išlenda, darbas pasekmingai ir toliau vyktų. Ir ne tiek partijos kenkia, kaip žmogaus tamsumas, aklas užsispyrimas „revoliucijos“ apas.

Štai kad ir „skandalai“ pabėgėlių komitete. Išvertė seną, o dabar jau nauju nepatenkinti. Na, ir vargas pabėgėliams. Aš aplankiau visus jų prieglaudas, bendrabučius ir ligoninę. Sunkus, baisiai sunkus išpudis. Sveikų tarp jų mažai: daugiausia arba plaučių džiova serga, arba mažakraujyste arba reumatu. Tam kaltas žinoma skurdus gyvenimas, drėgnuose kambariuose, nedavalgymas ir ilgėjimas savo krašto. Mačiau suparalizuotus, aklus, paskutiniuose laipsniuose džiova sergančius. Komitetas duoda į mėnesį nuo 3 rub. maistui ir 2 rub. kambariui. Ar gali žmogus pragyventi tais pinigais? Štai kur nelaimingiausi proletarai! Štai kur plačiausia dirva mūsų geraširdžiams socialistams. Bet jų čia nematyti... Jie organizuoja dabar „proletarus“, kurie į mėnesį kelis šimtus gauna. Kalbu apie fabriku darbininkus.

Kūno reikalai apleisti, na o apie dvasios reikalus nė kalbos nėra.

Jeigu ši rudenį nesibaigs karas, ir mūsų tremtiniai ateinantį pavasarį negalės sugrįžti į Lietuvą, — tai jie niekuomet nebegrįš: negut tik lavonus mes parvešim.

Sunkus ir atsakomas darbas Komiteto. Nėra prityrusių žmonių, nėra lėšų. Kalba, kad naujame komitete nelietuviška dvasia. Tiesa, man apsilankius dažniausia rusų kulba skambėjo... Nuostabiai greit lietuviai ištausta.

Komitetas šelpia tik tremtinius jau pirmiau čia apsigyvenusius. Vėliau atvažiuosieji nieko negauna. Taigi blogame padėjime atsiranda ypač kareiviai, del nesveikatos laikinai ar visai nuo tarnystės paliuosuoti. Taip į mane kreipėsi keletas sužeistų kareivių, kuriuos ligoninės paliuosavo „pasitaisyti“. Bene rusai atkreipė dėmę kad, lietuvių namai vokiečių rankose, kad į juos patekti negali?

Ir taip nepasitaisę kareiviai išmetama gatvėn elgetautų. Reiktų komitetams kuogreičiausia tuo reikalu pasirūpinti.

Antras neatidėtinus reikalas, — tai suradimas lietuvių ligoninei gydytojo ir felferio, arba gailestingosios sesers. Kitaip tai bus ne ligoninė, bet malkynė, kur vietoje rastų priversta gyvųjų lavonų.

Lig šiol dar nieko neminėjau apie visai jauną organizaciją, kuri dar nepabaigė tvirtis — apie Odesos Lietuvių Karininkų kuopą. Narių ligšiol prisirašė apie 40. Pirmininkas šios kuopos kar. Trimakas, vice-pirmininkas — gidrotechnikas B. Draugelis.

Viename kuopos susirinkime apsilankė pašalinių kareivių, rodos, lietuvių, bet lietuviškai kalbėti nemėgstančių, taipgi darbininkų kuopos narys Burba ir emė jie užpildinėti, kam lietuviai karininkai atskirai organizuojasi nuo darbininkų, kam neina išvien su rusais kareiviais ir darbininkais, kam „nedirba socializmo“ (mėgiamas jų išsireiškimas). Buvęs susirinkime svečias gydyt. Draugelis paaiškino, kad organizavimas lietuvių atskirai nereikia dar priešėjimo, kad toks organizavimas reikalingas, kad lietuviai neištutėtų, kad lietuviams negalima šiuo metu skirstytis ir t. t. Nors, žinoma, „socialistai“ neisistikino, bet ši kartą ramiai išsiskirstė. Gi kuomet buvo susirinkimas Tarnaičių Draugijos sveč. gyd. Draugelis baigiant susirinkimą pasakė prakalbą, kviesdamas visus vienybėn — ir ineligentus ir darbininkus (čia vadina juos „skrybeliuotus ir skepetuotus“), kviesdamas neužmiršti baltųjų, kurios liko tėviškėj, kviesdamas nesidėti prie socialistų, tai nežinia iš kur atsiradę „anie socialistai“ padarė trukšmą, nubėgė pašaukė miliciją ir neišleido iš salės, kol už valandos neatėjo komisarai. Ypač vienas kareivis gązdino areštais, užmušimu ir panašiai. Komisarai, išaiškinę kame dalykas, išleido belaisvius.

Lizdeika.

GATČINA.

Liepos 23 d. š. m. Gatčinoje įvyko pirmas lietuvių vakaras. Turint omeny, kad rengėjai moksleiviai toli vienas nuo kito gyvena (vasarnamiuose) ir į repetitijas prisėjo pėstiemis viena diena 36 varst. suvaikščioti, tai galima suprasti, kad ir prisirengę neperpuikiausiai; ypač vaidinimas („Neatmezgamas Mazgas“) buvo silpnas. Apsilankiusiems tremtiniams, pirmą kartą esant spektaklyje, matyti patiko dainos ir deklamacijos. prie defektų galima priskaityti ir chorvedžio netobulą dirigavimą ir dainininkų nedisciplinuotumą. Žaislai ir šokiaiėjo gana linksmai. Tremtiniams, matyti, apskritai vakaras paliko gerą išpūdį, nes ir senesnieji šokių laiku per kelias valandas sėdėjo pasieniuose, o išeidami dėkojo vakaro rengėjams, kad jų neužmirštų.

Punktualiai pradėti vakarėli sutrukdė, tik diena prieš tai sumažinimas traukinių, nes dalyvautojai negalėjo paskirtu laiku pribūti.

Reikia pažymėti, kad šie moksleiviai jau nevieną tokį vakarą šiose vakacijose surengė, tik žinoma geriau pavykusius; reikia tikėtis, kad ir dabar, nežiūrėdami mažų nepasisekimų, nenustos linksminę tremtinius tautiečius.

S.

VIRICA, Petrap. gub.

Pasibaigė mokslo metai. Petrapilio moksleivija laukė atilsio. Troško ji vėl atgauti išaikvotas, pereitu mokslo metu, pajėgas. Bet deja, labai apsiriko. Visiems, kurie turėjo jau šešioliką metų ir dar šiaip taip vaikščiojo buvo prisakyta išsinešdinti iš bendrabučių. Kokių jie priemonių griebė, kur prisiglaudė, kaip gyveno, sunku suprasti. Kitus gi, kurie neturėjo dar šešiolikos metų ir ligonius, išvežė į vasarnamį Viricon. Atvažiuavę į vasarnamius rado vien tik namus — nieko daugiau, Komitetas nebuvo pasirūpinęs. Laimė dar, kad užveždėtoja buvo atsivežus kruopų — kitaip visiškai būtų prisiję vaikščioti nevalgus. Keletą dienų mitome vien su kruopomis. Atsidūrėm tokiame padėjime, kad nei bėgti nei rėkt.

Vaikščiojom, landžiojom visur — nieko negalima gauti. Pagaliau nors sunkiu būdu, buvo išgauta duonos, kurios gauname tiek, kad neužtenka net pusryčiams. Su kitais valgomais daiktais irgi tas pats. Jei pradės duoti kruopas, tai varo be permainos kokias dvi savaites; jei pradėjo duoti kokią kletkėnį tai irgi varo be permainos kokias dvi savaites ir tt. Mėšos retai kada galima išvysti — jos vietą užėmė košė. Apie pasitaisymą moksleivijos nėra nei kalbėti, kokie išvažiuo tokie parvažiuos.

Sermėgis.

TRAPEZONDAS.

Pasirodo ir šitame užkampy esama nemažai karininkų lietuvių būrelis.

Balandžio 27 dieną d-ro B. Sipavičiaus bute įvyko T. lietuvių susirinkimas. Atvyko tik 23 žmonės, nes daug kas kareivių negalėjo pasiliuosuoti nuo darbo. Susirinkime buvo išrodomas momento svarbumas ir reikalas organizuoties. Nutartė sudaryti draugijėlę, kurią pavadino — „Trapezondo Lietuvių Ratelis“. „Ratelio“ tikslas:

1. Vienijimasis tautinio ir politiko susipratimo dirvoje, 2. bendras apsišvietimas ir lavinimasis.

Todel nutarta — išsirašyti visų pakraipų liet. laikraščių, knygu, vadovėlių, daryti 2 kartą savaitėje pasikalbėjimus, sutaisyti nemokantiems skaityti ar rašyti pamokas. Išrinkta valdyba iš 5 žmonių, kurie priedermes pasiskirstė tarp savęs šitaip: pirmininkas d-ras Br. Sipavičius, jo draugas felf. Pr. Vaškėlis, 2 sekretorius d-ras Markevičius ir k-vis Ambrozaitis, izdininkas Juozas Pagirys.

D-ras Vladas Markevičius.

Žinėlės apie pasilikusius Lietuvoje.

Antanas Vaičiūnas per Tatjanos Komiteto informacijos biurą Petrapily gavo žinių apie savo tėvus ir namiškius gyvenančius Mokolų kaime, Šum-

sku valsč. Mariampolės apskr., Suvalkų gub. šitokio turinio: „Vincas Vaičiūnas gyvena ten pat, kur ir pirmiau: įsiai sveikas, pašalpos nereikalingas. Visi namiškiai taip-pat sveiki, siunčia širdingų linkėjimų jums ir pažįstamiems“.

Paklausimas buvo duotas kovo mėnesyje š. m. atsakymas gautas Gegužės m. š. m.

Žinios.

PETRAPILYJE.

Laikinojo vyriausybės. Jau buvo pirmas posėdis naujai sudarytos koolicinės Laikinosios Vyriausybės. Nutarta panaikinti oberprokuroro tarnystę, jo vieta manoma pakeisti tikėjimo reikalų ministeriu. Išleisti įstatymą del šaukimo kariuomenėn rusų valdinių Prancu-zuose.

Centro vykdomajame Darbininkų ir Kareivių atstovų komitete priimta rezoliucija, kurioje išreiškiama pageidavimas, kad prieš teismineį tardamų komisijoj dalyvautų Centro komiteto atstovai, komisijoje, kuri tirinė liepos 3—5 d. atsitikimus. Beto centro kamietas protestuoja prieš paskelbimą prieš tardomųjų faktų liepos 3—5 dienos atsitikimų.

Gudų įgaliotiniai. Iš Vitebsko atvažiuo Petrapilin gudų įgaliotiniai ir įteikė Laikinajai Vyriausybei išdirbtą sąjungos projektą del Gudijos savildybos.

IVAIRIOS.

Rusų Valstybės ir nuosavybės neliečiamybė. Novočerkasko karo valdyba siunčia Maskvos tarybosna savo atstovus. Įgaliotiniams įsakyta, kad jie gintų Rusų valstybės neliečiamybę ir palaikytų koalicinę vyriausybę, bet protestuotų prieš socializavimą kazokų žemių.

Musulmanų suvažiavimas. Liepos 23 d. įvyko trijų suvažiavimų — antrojo visos Rusijos, musulmanų karininkų ir musulmanų dvasininkų posėdis. Iškilmingame posėdy bendras susirinkimas paskelbė tautinę kultūrinę musulmanų autonomiją Rusų valst. musulmanų ir Sibiriaus. Nutarta, nelaukiant Rusų Steigiamojo Susirinkimo visus reikalus, kurie liečia dvasinį ir kultūrinį musulmanų gyvenimą pasiimti savo tautinėms įstaigoms. Susirinkimas matydamas gresiantį pavojų iškovotai Rusijos laisvei iš kontrevoliucionierių pusės, nusprendė kreipties į milijonus musulmanų, kad jie eitų išvien su Rusijos demokratija.

Vien kart bendras posėdis protestuoja prieš kėsinimąsi atgaivinti jau mirusias Valstybės Dumą ir Val. Tarybą.

Bendras posėdis pripažino, kad dabar šiuo metu reikalinga palaikyti ryšius su tautų centralinėmis įstaigomis Rusijoje gyvenančių tautų.

Tokia tautų vienybė išgelbės vyriausybę nuo klaidingo tautų klausimo rišimo ir suvienys visas gyvas pajėgas po revoliucijos gelbėjimo vėliava.

Bendras susirinkimas, išklausias Rytų, Aigipto, Indijos, Persijos ir Turkijos įgaliotinių pranešimų apie būsimąją Stokholmo konferenciją, praneša Laikinajai Vyriausybei, kad pasaulinėje politikoje būtų pripažinta tautų apsisprendimo teisė, netik Europoje gyvenančioms tautoms, bet ir Azijoje ir Afrikoje.

SVETUR.

Žitomiras. Fosovsko valsčiaus gyventojai atsiskė karo metu įvesti valsčių žemietybes. Valstiečiai išvyjo registratorius ir išmušė žemietybių įgaliotinius.

Kituose valsčiuose ūkininkai taip pat neįsileidžia žemietybių. Tvarkai daryti ir valstiečius nuraminti nusiūsta kariuomenė.

Žemajame Naugarde. Žemojo Naugardo riaušės manome bendrai tirinėti su Petrapilio buvosiomis liepos 3–5 d. riaušėmis.

Naujos taisyklės Suomiuosna važiuoti. Nuo liepos 29 d. važiuojantiems Suomiuosna pro Bieloostrovą, reikia parodyti leidimas tikrai nuo apskričio štabo.

Norint gauti tokį leidimą reikia paduoti prašymas apskričio štaban prie prašymo pridėti pasportą (arba šiaip panašų dokumentą) ir dvi fotografijos karteli, milicijos paliudyti.

Karininkams tokių liudijimų nereikia, užtenka turėti paleidžiamą bilietą (otpusknoj biliet).

Argentina ir Vokija. Iš Buenos Aireso rašo, kad vokiečių tarybos su Argentina del nuskandinimo Argentinos laivo „Toro“ niekuo nepasibaigė. Argentinos Vyriausybė pertraukė diplomatijos ryšius su Vokija ir nusiuntė Berlinan notą, reikalaujama, kad per savaitę būtų duotas aiškus atsakymas.

Angluose. Rusų Vyriausis konsulas Angluose paskelbė, kad visi rusų valdiniai vyrai nuo 18 iki 41 metų, gyvenantieji Angluose, privalo stoti anglių kariuomenės eilėna. Visi rusų valdiniai, kurie iki rugpjūčio 10 d. nepasisakys nori grįžti Rusuosna privalo stoti anglių kariuomenės eilėna.

KARAS.

Rusų šone. Pietų vakarų šone rusų kariuomenė sulaukė priešininko puolimą. Priešininkas labai atkakliai puola rusus, todėl jo nuostoliai labai dideli.

Ties Zbručo upe rusų kariuomenė puolė priešininką pastumėję jį, paėmė imtinių ir kulkosvaidžių.

Netoli Sereto rusai atmušė vokiečių puolimą.

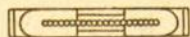
Žodžiu, iš paskutinių vyriausiojo vado pranešimų matyti, kad rusų kariuomenė, po ligos, pradeda atsipeikėti. Viena diena rusai paėmė imtinių 300 kareivių ir 4 aficerius, 4 kulkosvaidžius.

Romunų šone. Prie Kimpolungo plento rusai ir rumunai atmušė vokiečių puolimą. Vietomis priešininkas pastumėję romunų kariuomenę.

Kaukazo šone. Chošobo apylinkėje rusų kariuomenė išvaikė didelius kurdų būrius. Dizi Gaziaro apylinkėje rusų kariuomenė išvaikė kurdų būrius, 64 užmušė 10 paėmė nelaisvėn. Kitose vietose armotų šaudymas.

Prancūzuose. Ant dešiniojo Maso upės kranto priešininkas atkakliai puolė prancūzus, vietomis buvo jiems pasisekė insilaužti apkasuosna, bet prancūzai ančpuoliu išmušė atgal. Kitose vietose armotų šaudymas.

Italų šone. Trentine italų kariuomenė išvaikė didelius austrų būrius. Vietomis italų žvalgybų būriai padarė žvalgybas ir paėmė imtinių. Karnijoje italai armotomis atmušė austrų puolimą. Julijaus Alpiuose priešininkas karštai puolė italus, bet pasisekimo neturėjo. Austrų nuostoliai dideli. Ties Boskomalu italų kariuomenė paėmė austrų apkasų, paėmė ir imtinių.

Paštas ir telegrafas.

Apie visokias įstaigas daug rašoma, bet apie tokią svarbią, kaip paštas ir telegrafas, veik nieko negirdėti. — Paštas ir telegrafas yra tokie svarbūs organai šaliai kaip žmogui akis ir ausis. Ir ką mes pradėsime veikti be jų, sugrįžus į Lietuvą?

Paklauskime mes, ar yra užtektinai mūsų piliečių, kad sugrįžus Lietuvon galima būtų visur užimti pašto ir telegrafo įstaigas.

Aiškūs atsakymas, kad ne ir ne! Nes mūsų tautiečių, tarnaujančių pašto ir telegrafo įstaigose, yra labai mažai, o ir tie ar visi grįž.

Užtat kam rūpi tėvynės ateitis, tegu padės šiame dalyke.

Dabar yra puikios progos ir mes lietuviai turime tuo pasinaudoti.

Pašto ir telegrafo ministerija, norėdama padauginti tarnaujančių skaičių, ypač prie telegrafo, išleido atsišaukimą, kad visi ne jaunesni, kaip 16 metų neskiriant lyties, gali stoti į mokyklas prie apygardų ir miesto telegrafų. Visadaugiausia reikalaujama Petrapilyje.

Mokslas, žinoma, veltui, da duodama yra pašalpos kai kuriems ligi 15 rublių mėnesiui.

Stojantieji turi turėti ne mažiau, kaip 4 klasių liudijimą.

Geistina, kad mūsų jaunuomenė atkreiptų į tai atidą, nes tai svarbus dalykas.

Ir da priminsiu, kad būtina kiekvienas stengtis išmokyti dirbti kokių nors greit dirbamu aparatu, kaip Juzo, Bodo, Murey ir tt., apart Morze.

J. M.

Pranešimas.

Sekmadienį, liepos 30 d. š. m., Siverskoje stot. Varšuv. gelžk. Staro—Siverskaja derievnia, **Požarnojo depo**, ateitininkės moksleivės rengia lietuvių vakarą. Bus suvaidinta „Pabaigtuvės“, dviejų veiksmų komedija. Po vaidinimo choras, deklamacijos, žaislai šokiai, paštas ir t. t.

Bilietai prie įėjimo.

Rugpjūčio 4 d., penktadienį, 4 val. pasibaigus C. K-to priėmiamųjų kursų salėje (Baskovų per., d. 29, kv. 4) bus Petrapilio Mokytojų Kuopos susirinkimas, kuriame bus pranešta apie buvusį Voroneže mokytojų suvažiavimą ir gvildoma einamieji mokytojų reikalai. Atskirų kvietimų nebus.

Valdyba.

Aukos.

I.

Per „Liet. Balso“ Redakciją:

1) *Lithuanijos Komitetui* liet. belaisviams šelpti: P. Vileišis — 25 rub.

2) *„Žiburio“ mergaičių gimnazijai*: Ant. Kaškelis 15 r.; J. J. Romaškis 15 r.; Ad. Jagučauskis 3 r. 50 k.; C. Merkevičienė 3 r.; Pr. Steponaitis 5 r.; M. Dilys 2 rub.; V. Novodzelskis 1 r.; Ign. Ivanauskis 1 r.

3) *Tautos mezliavai*: P. Vileišis už kovo mėn. 50 r.; Juozas Andruška 30 r.; Ant. Kaškelis 15 r.; I. I. Ramaškis 10 r.; M. Tiškus 3 r.; Mok. S. Varnolis 3 rub.; J. Laskauskis 2 r.

Fondui grįžti į Lietuvą: Kar. Laugalis 50 r.; P. Vileišis 25 r.

Mokinei lietuvaitei (rūbams) Archangeliske: A. Kaškelis 20 r.

II.

Danų Raudonojo Kryžiaus Lietuvių Sekcijai, gerb. Savickio prižiūrimai, iš Petrapilio išsiųsta lietuvių karininkams belaisviams maisto pagerinimui: Iš Samaros lietuvių 87 r.; iš „Nauj. Liet.“ red. surinktų aukų 100 r. 73 k.; iš „L. Balso“ red. 123 r. 50 k.; iš Petrap. Studenčių Kuop. 150 r.; iš Centro Komit. Liet. Dr. n. d. k. š. surinktų aukų 610 r. 41 k.; iš p. Linto sur. aukų 5 r. Viso 1076 r. 64 k.

T. Bortkevičienė.

III.

Buvusiai Tautos Tarybai iš P. Vileišio:

1) *Tautos Mezliavai* už balandžio, gegužės ir birželio mėn. 150 r.

2) *Lietuvių Dienos* (7 geg.) auka — 100 rub.

Lietuvių Laisvės Karininkų Sąjungai 250 rub.

Redakcijos atsakai.

A. Letokui. Po Seimui Tautos Taryba nustojo gyvavus. Jos vieton tapo Seimo išrinkta ir veikia R. L. S. Vyk-

domoji Komisija, kurios vardu (per „Liet. Balso“ Redakciją) galite siųsti aukas tautos reikalams.

Sng. Šį kartą sunauduoti negalėjome. Laukiame žinių iš Bobruisko.

Kun. Pr. Kraujeliui. Rašydami apie Seimą vadovavomės protokolais.

V. Danisponaičiui. Malonėkite atsiųsti aukotojų sąrašą.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Včas.

Parduodu elementorius, katekizmus,

Šv. istoriją mažiems vaikams kun. K. Kazlauskio ir škaplierius karmolit. Adresas:

Petrograd, 3 rota, d. 9, kv. 6.

213-2

Reikalinga mokytoja,

pageidaujama galinti pildyti užveždėtojos pareigas vaikų prieglauduoje ir mokytojos.

Algos 75 rub. į mėnesį ir visas išlaikymas.

G. Kaluga, Litovskij Komitet.

205-3

VERONIKA ŽABARAUSKAITĖ Kalvarijos m. Suv. gub. ieško giminių ir pažįst. Smolensk, Vitebsk. šosses 132 завод „Вилія“.

204-1

Kar. JURGIS GUŽEVSKIS, Kauno g., Gruzdžių valsč., Lukusačių sodž. ieško motinos, brolio ir sesers.

Дйств. Арм., 2-й лазаретъ 123-го пѣхотн. дивизиона.

206-1

BRONISLAVAS ŽILINSKIS, Suv. gub., Kalvarijos aps., Rudaminos valsč., raštininkas ieško giminių ir pažįstamų.

Нарва, Эстляндской губ., Шведа-Финская земля, каз. домъ.

207-1

MAGDALENA KADŽIŪNAITĖ ieško seserų Marijonos ir Katrės Kadžiūnaičių Suvalkų gub. ir apskr., Andrajevo valsčiaus. Atsiliepti. Adresas:

Москва, Тверская ул. М. Полашевский пер. д. 7. Литовский Комитет.

187-2

BRONISLAVA AUCEVIČAITĖ Kauno gub. ir aps., Grinkiškių m. ir ONA JURĖNAITĖ Kauno gub., Zarasų aps., Pandėlio m. ieško giminių ir pažįstamų. Meldžiu atsiliepti. Adresas abėju:

г. Самара Панская ул., № 96, кв. 6.

202-2

SALIOMĖJA ZYGMANTIENĖ - PRONCKETYTĖ iš Margavonių dv., Šiaulių ap., Kauno gub., prašo brolių, gyvenančių Amerikoje atsiliepti.

Петроградъ, 1 рота, № 11, кун. А. Пранкетит.

Amerikos laikraš. praš. atsispausdinti.

197-4

JUOZAS MIKOČAUSKAS Suvalkų gub., Marijampolės aps., Klebiškių valsč., Šlenovskos liesničestvuos dač. Dumiški, ieško giminių ir pažįstamų. Adresas:

Кіевъ, Тургеневская ул., № 55—8 Литовский Комитетъ.

211-1

EMILIJA JANULAITĖ Kauno gub., Raseinių aps., Baltkalnių sodž. iešk. gim. ir pažįstamų. Adresas:

Екатеринославъ, Елисаветградская 22.

216-3

BOLESLOVAS ŠILKAITIS Kauno gub. ir apskr., Krokių val., Vazbučių sod. given. Dotnavos ūkio mokykloje ieškau giminių ir pažįst. prašau atsiliepti.

Дйств. Арм., Корпус. полевой расходный гуртъ з арм. корпуса, старшему медицин. фельдшеру В. М. Шилкайту.

210-2

Kar. PETRAS MASAITIS Kauno gub., ir apskr., Seredžių valsč., Kelmickių kaim. ieškau žmonos Antoninos, sūnaus Zenono, dukters Marijonos giminių ir pažįstamų.

Дйств. Армія, 501 пѣш. Костромск. др., 1 рота П. Масайтис.

Amerikos laikraš. praš. atsispausdinti.

212-1

JUOZAS TUMAVIČIUS iš Deltuvos m. Kauuo gub., Ukm. aps., ieškau giminių ir pažįstamų. Adr.:

Казань, Казан. порохов. зав. контора II производит. Юсифу Сумовичу.

213-1

Kar. JUOZAS MANKEVIČIUS Kauno gub., Joniškio par., Kuplių sodžios ieško Onos Jedyvčios, Jonišk. par., Šileliu vienk., kity pažįstamų ir giminių.

Москва, Закрестовкая застр., село Алексѣевское д. Володине № 6.

215-2

JONAS SLUOKSNAITIS nori susirašinėti su draugais ir pažįstamais Adresas:

Управление гуртовъ, Виленскаго района, ст. Приднѣпровская, Ряз. Ур. ж. д.

217-2

STEFANIJA KUNCKAITĖ iš Kauno g., Panev. aps., Pniavos valsč., Nausedžių s. ieško Jurgio ir giminių Atsiliepti.

Тула, Мотаякинская ул., Литовский Комитетъ.

218-2

ANELE LUKOŠIENĖ

Tauragės miest., Kauno gub. ieško sūnų, Antano, Petro ir Vincento Lukošų. Adr.:

Москва, Средняя Переселовская улиц., д. № 20 кв. 49.

219-1

ANTANAS JAKUBKA ir PETRAS ŽEKYS Kauno g., Panevėžio aps., Čepėnų valsč., pirmasis Petrašių sod., Žekys Atžalyno vienk., iešk. giminių ir pažįst. Adresas: Петроградъ, Новая деревня, Строгоновская набережная № 5

Amerik. laikr. praš. atsispausdinti.

201-1

JUOZAS BARKAUCKAS Jestrakio mokytojas iš Jasnava, Suv. gub., ieškau brolio Adalpo ir pažįstamų Adresas:

г. Чугуевъ, Харьков. губ. Воен. училище 5 рота.

203-1

KATRYNA SKUDRAITĖ Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų miesto ieško tėvų Jono Skudros 53 m., motinos Petronėlės 55 m., brolio Jono 22 m., sesers Onos 27 m., giminių ir pažįstamų. Meldžiu atsiliepti. Adresas:

Москва, Трубочная 17 кв. 79. Екатерина Скудра.

162-3

MAGDALENA ŪSILAITĖ iš Švieknos Kauno gub., ieško sesers Marijonos ir pažįstamų Filadelfijoje Amerikoje. Adresas: Почт. ст. Вышки, Вытеб. губ. с. Колупъ Кс. I. Зачу.

Amerikos laikraš. prašau atsispausdinti.

135-1.

Kar. PRANČIŠKAS BARTUŠEVIČIA iš Kauno gub. ir apskr., Velionų valsč., Gistėnų kaim. ieško savo žmonos Marcijonos su Vaikais. Adresas:

Дйств. Арм., 20 легкій артиллерійск. парк, солдату Францу Бартушевичу

160-1

NAUJOS KNYGOS.

J. Reselis. Kooperacija ir tautos uždaviniai. Vertė P. Šalčius. Demokratinės Tautos Laisvės Santaros leidinys № 1. 1917 m.

„PRADALGIAI“. „Santaros“ priedas. 18 piešinių karikatūrų šių dienų lietuvių visomenės veikėjų. (V. Biedskio, L. Noreikos, F. Bortkevičienės, V. Zubovo, Kun. J. Laukaičio, P. Balio, Kun. J. Tumo, St. Šilingo, M. Šlezevičiaus, P. Leono, M. Yčio ir kit.) piešėjas A. VARNAS. Kaina 80 kap.

Galima gauti „Santaros“ administracijoje: Петроградъ, Басковъ, д. 32, кв. 6. Кон газ. „Сантара“.

Kaina abiejų knygų su persiuntimu 1 rub. 86 kap.